

„*Ние и Ромънитъ*“, „*Албания въ минало*“, „*Икономичната зависимост на Ромъния отъ Германия*“ и др. Табаковъ проучва особено добре Ромъния, — неговитъ трудове по нея нѣма да загубятъ стойностъ никога. Тѣ сж всестранно разработени, монографно: въ тѣхъ се вижда, че авторътъ е използвалъ и познава литературата по въпроса — предимно чуждата, защото наша такава едва ли сжществува. Впрочемъ, Табаковъ е изучавалъ Ромъния и по-рано. Обходилъ е много ромънски селища, малки и голѣми, въ полето и около планинитъ, търсилъ и се запознавалъ съ българскитъ преселци тамъ, разпитвалъ ги за произхода имъ, за нрави и обичаи, търсилъ у тѣхъ спомени за миналото. Българитъ споредъ него почватъ да се изселватъ въ Ромъния още отъ време на падането на България (Търново) подъ турцитъ (1393) г. Това е крупна емиграция, различна отъ оная, която Табаковъ нарича сезонна, временна, целяща само временно по-добри печалби. „Петъ вѣка, казва Табаковъ, българи отъ разни краища купно сж търсили убѣжище отатъкъ Дунава“, безъ да търси „потресающи“ исторични свидетелства, каквито му сж добре познати. Само чрезъ купната емиграция, казва Табаковъ, може да се обясни славянския произходъ на $\frac{3}{4}$ отъ топографната номенклатура на цѣла Ромъния, която безспорно е българска. И цитува той изъ речника Frandescu. Съ мълчалива, тиха тжга той говори за сждбата на България, тѣй скръбна и въ миналото, и въ сегашното, въ сравнение съ тия на Гърция и Сърбия и Ромъния и човѣкъ неволно си задава въпроса — географското ли положение е главна причина на това, или наши нѣкои народни недостатъци. — Въ статията „*Ние и Ромънитъ*“, която иде като едно допълнение на първата, той разглежда нашитъ исторични грѣшки, осжда начина, по който се помжчихме да разрешимъ македонския въпросъ, като нарича „дѣлежа“ — „срамно изневѣрване на българскитъ завети и изнасилване на събитията“. „Извабихме усилията и златото на 30 младенчески години за фронтъ, отдето никой не ни заплашваше“ прибавя той. Интервалътъ отъ 1894 год. до 1913 год., споредъ Табаковъ, е много мраченъ за новата ни история. Презъ тоя краткъ периодъ истинскитъ строители на третата България или загинаха или остарѣха. — Съ вещина сж написани и другитъ статии, особно статията за Дунавската конференция въ Нюренбергъ, която се занимава съ въпросъ, интересуващъ политично и стопански и България — въпроса за свързване Дунава съ севернитъ морета и Егея. Нѣма да споменувамъ и изреждамъ другитъ му статии, понеже разглежданитъ въ тѣхъ въпроси иматъ повече преходенъ характеръ и сж съ по-малко значение.

Видно мѣсто въ неговата книжовна дейностъ заема обстойния му трудъ „*Емиграционниятъ въпросъ*“ — 1911 год. Това е обширна монография, въ която се вижда системно, и мето-